

**Suid-Afrikaanse
Uitvinders,
Briljante Gedagtes
en Ander
Wetenskapshelde**

THINK
DIGITAL ACADEMY

**Johnny
Mahlangu**

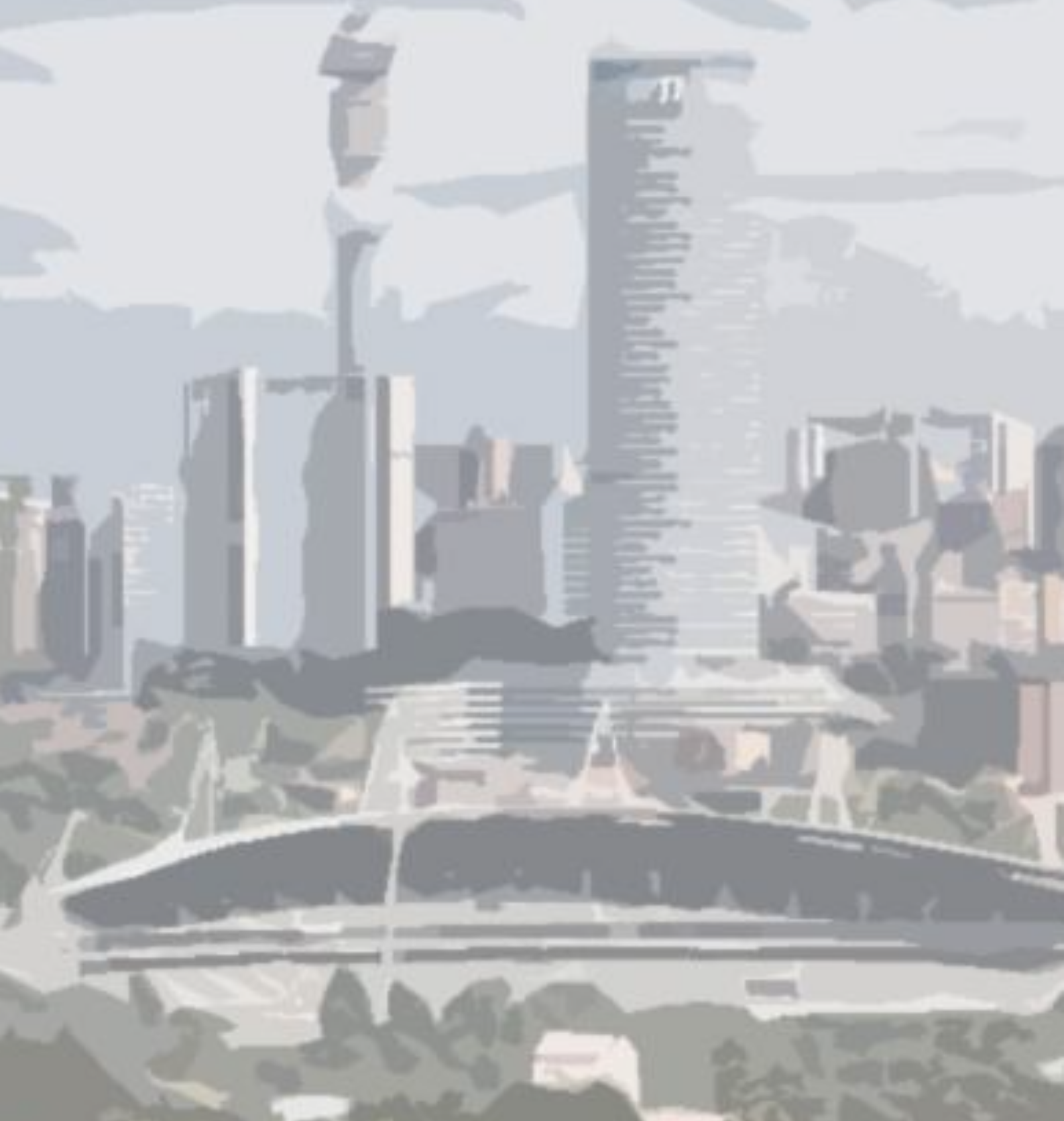

Die Man Wat Nie Vir Bloed Geskrik Het Nie

Deur Engela Duvenage

Deur 'n venster vang Professor Johnny Mahlangu 'n kort blik op die skoonheid van Johannesburg se bosagtige landskap. Hy is op pad van sy kantoor na 'n saal op die negende vloer van die Charlotte Maxeke Johannesburg Akademiese Hospitaal. Die hospitaal is waar Johnny as hoof van die Universiteit van die Witwatersrand se Skool vir Patologie aspirant voorgraadse dokters en spesialisie help oplei.

Soos gewoonlik is een of twee mediese studente aan sy sy. Johnny stop by een van die 24 beddens in Saal 595. 'n Man in sy middel-dertigs, geklee in ligblou pajamas, sit regop. Sy arms is bedek met blou en geel kneusplekke.

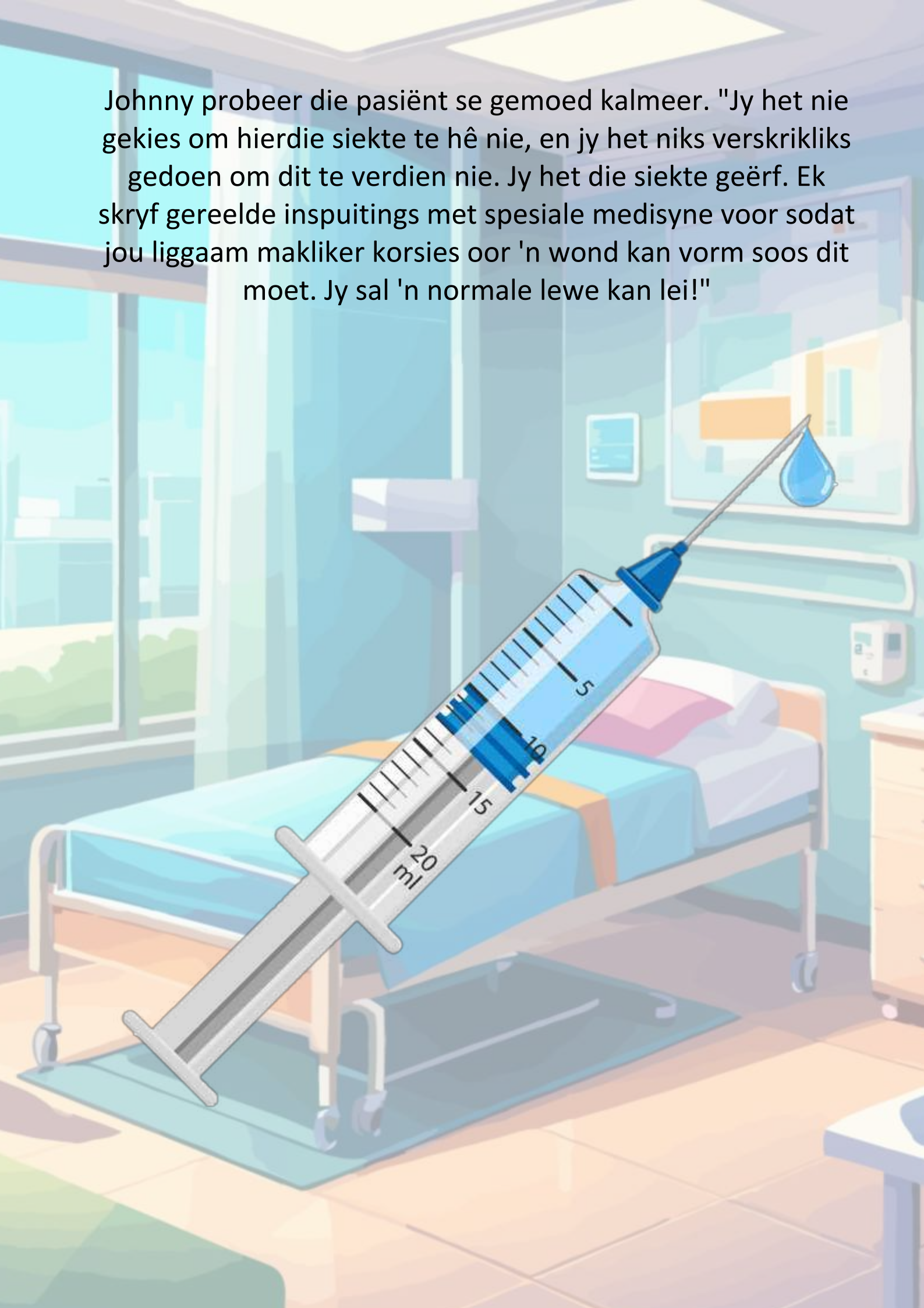
Na 'n vrolike uitruil van beleefdheids vra Johnny: “Vertel my wat pla jou.”

Die pasiënt sug ellendig: "Sedert kinderdae is ek bedek met kneusplekke. Soms gebruik ek al die toiletpapier en handdoeke op voordat selfs die kleinste papiersnit uiteindelik ophou bloei! Ek werk nie en kan nie rondom die huis help nie. Ek besoek niemand nie. Ek is so bang vir beserings wat bloeding sal veroorsaak."

Johnny probeer die pasiënt se gemoed kalmeer. "Jy het nie gekies om hierdie siekte te hê nie, en jy het niks verskrikliks gedoen om dit te verdien nie. Jy het die siekte geërf. Ek skryf gereelde inspuitings met spesiale medisyne voor sodat jou liggaam makliker korsies oor 'n wond kan vorm soos dit moet. Jy sal 'n normale lewe kan lei!"

Johnny skandeer 'n klembord wat aantekeninge oor die pasiënt se mediese geskiedenis, voordat hy na die studente draai wat hom rond volg: "Hierdie man ly aan 'n bloedsiekte genaamd hemofilie. Dit is jammer hy moes so lank wag om behoorlik gediagnoseer te word met iets waarmee hy gebore is. Hy sal nou die behandeling kry wat hy verdien!"

As 'n kenner op die gebied van hemofilie weet Johnny dat die behandeling van die siekte met rase skrede verbeter het oor die afgelope sewe dekades. Dit is nogal skaars vir 'n siekte wat nie baie algemeen voorkom nie.

In die middel-2010's het Johnny 'n span navorsers van regoor die wêreld gelei om te toets of 'n nuwe tipe hemofilie-medisyn kon help om bloed beter te laat stol. Die medikasie het 'n molekule bevat wat in Japan ontwikkel was. Dit was getoets op 152 pasiënte in 45 lande. Soos die meeste ander hemofilie-behandelings was dit ingespuit.

In 2018 het Johnny 'n belangrike verslag geskryf wat die navorsingspan se bevindings uiteensit. Dit het gesê:

Dit werk baie goed. As 'n bonus word pasiënte nie so baie ingespuit nie. Die behandeling wat ons tans gebruik, word drie keer 'n week direk en pynlik in 'n aar iewers op 'n pasiënt se liggaam ingespuit..

Dit tel op tot 156 inspuitings per jaar. Hierdie nuwe behandeling word slegs twee keer per maand liggies onder die vel ingespuit. Met slegs 24 naaldprikke 'n jaar is dit 'n groot verskil!

Dit was een van vele studies oor bloed waarvan Johnny deel was. Hy is gefassineer deur bloed sedert sy dae as 'n wetenskapstudent aan die Universiteit van Limpopo en die Universiteit van die Witwatersrand. Teen 1991 het hy besef dat dit duidelik sy lewensroeping was.

Een naweek het hy huis toe gegaan na sy ouers in Daveyton in Benoni en vir sy ma gesê: "Ma, ek wil 'n dokter word. Dan wil ek nog meer studeer om 'n hematoloog te word."

Sy ma was besig om aandete voor te berei by die kombuistafel. Sy het opgehou om te vra: "'n Wat?"

"'n Hematoloog. 'n Dokter wat spesialiseer in bloed en meer weet oor bloedsiektes en bloedtoetse as die gemiddelde dokter," het hy verduidelik.

Johnny het haar vertel van siektes soos klierkoors, leukemie en anemie. "Sommige mense noem leukemie bloedkanker. Iemand met anemie is uiters moeg omdat hul ystervlakke te laag is."

Sy mini-les was onderbreek toe Johnny se pa die kombuis ingestap het.

"Waarom so ernstig? Dit is die naweek!" het sy pa geskerts.

Johnny het sy loopbaandrome begin verdedig: "Ek het verduidelik hoe ek regtig van bloed hou en meer daarvoor wil uitvind. Ja, ja, ek weet dit is nie die mees tipiese beroepskeuse nie!"

Sy pa het hom een kyk gegee wat alles gesê het: "My seun, ons is baie trots op jou, maak nie saak wat jy doen nie. Jy is die eerste in ons familie wat die universiteit bereik het. Ons vertrou jou om die regte keuses te maak."

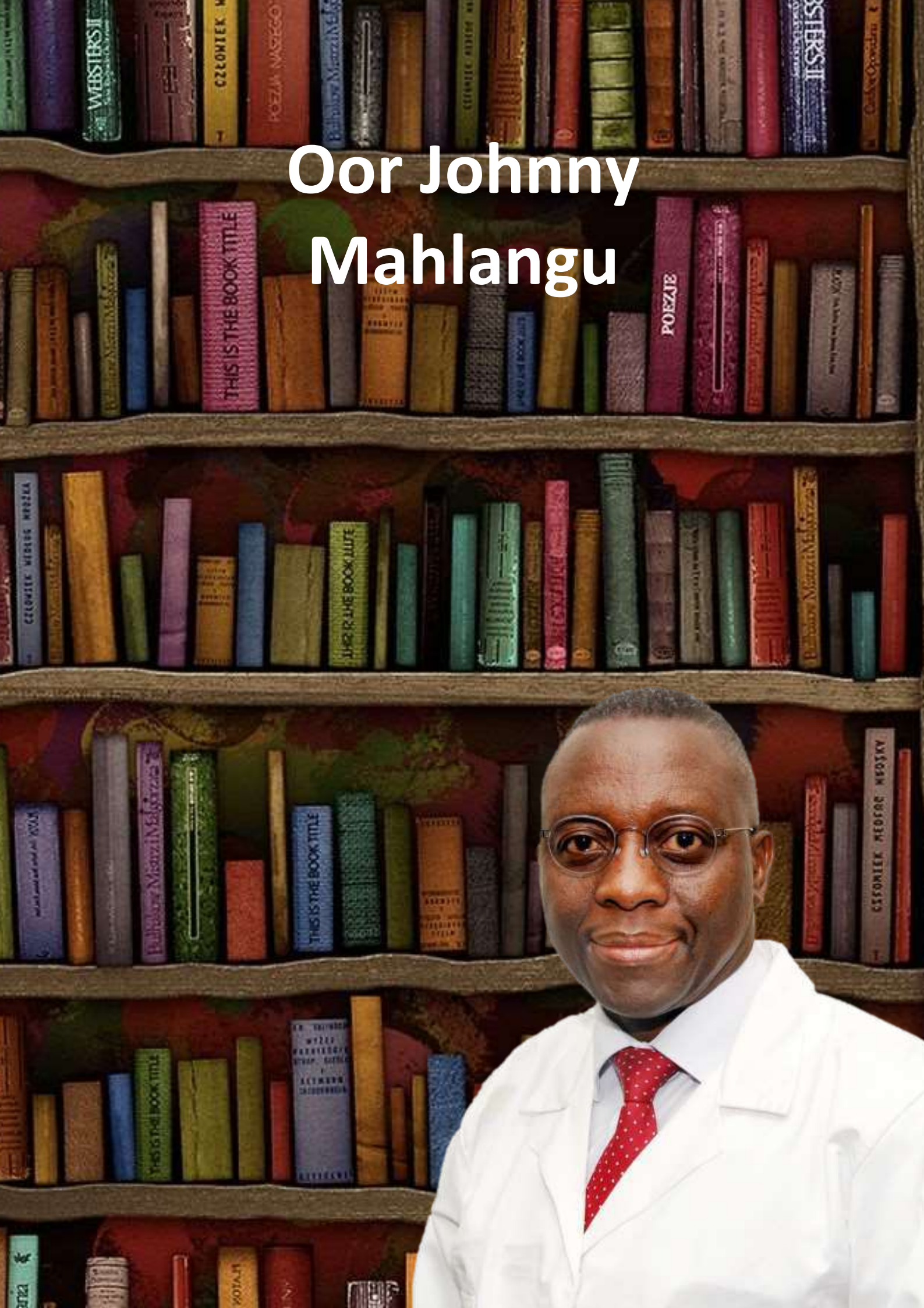
Johnny het wel 'n dokter geword en 'n spesiale nagraadse graad genaamd 'n MMed in hematologie in 2008 voltooi. Later het hy hoof geword van 'n spesiale sentrum by die Charlotte Maxeke Johannesburg Akademiese Hospitaal wat sorg vir mense wat aan bloedverwante siektes ly en leer families en ander dokters meer daaroor. Hy het gehelp om 18 soortgelyke sentrums regoor Suid-Afrika en in ander Afrika-lande op te rig. Hy het in verskeie wetenskaplike leierskapsrolle gedien en het president van die Suid-Afrikaanse Vereniging vir Hematologie geword.

Johnny se werk oor bloedverwante siektes is in 2018 erken toe hy die jaarlikse internasionale gemeenskapsprys van die Novo Nordisk Hemofilie Stigting ontvang het, ter viering van sy passie vir bloed – 'n onderwerp waarvan die meeste ander mense probeer wegbly!

Oor Johnny Mahlangu

Gebore: 23 Junie 1964, Benoni

Matrikuleer: Hulwazi Sekondêre Skool, Daveyton, 1984

Wat is hemofilie? Hemofilie is die onvermoë van bloed om maklik te stol, wat enige bloeding moeilik maak om te stop. Hemofilielyers kry maklik kneusplekke. Bloedings kan ook binne hul liggame en in hul gewrigte voorkom. Sonder die regte behandeling begin pasiënte sukkel om te beweeg omdat hul gewrigte meeste van die tyd te seer is.

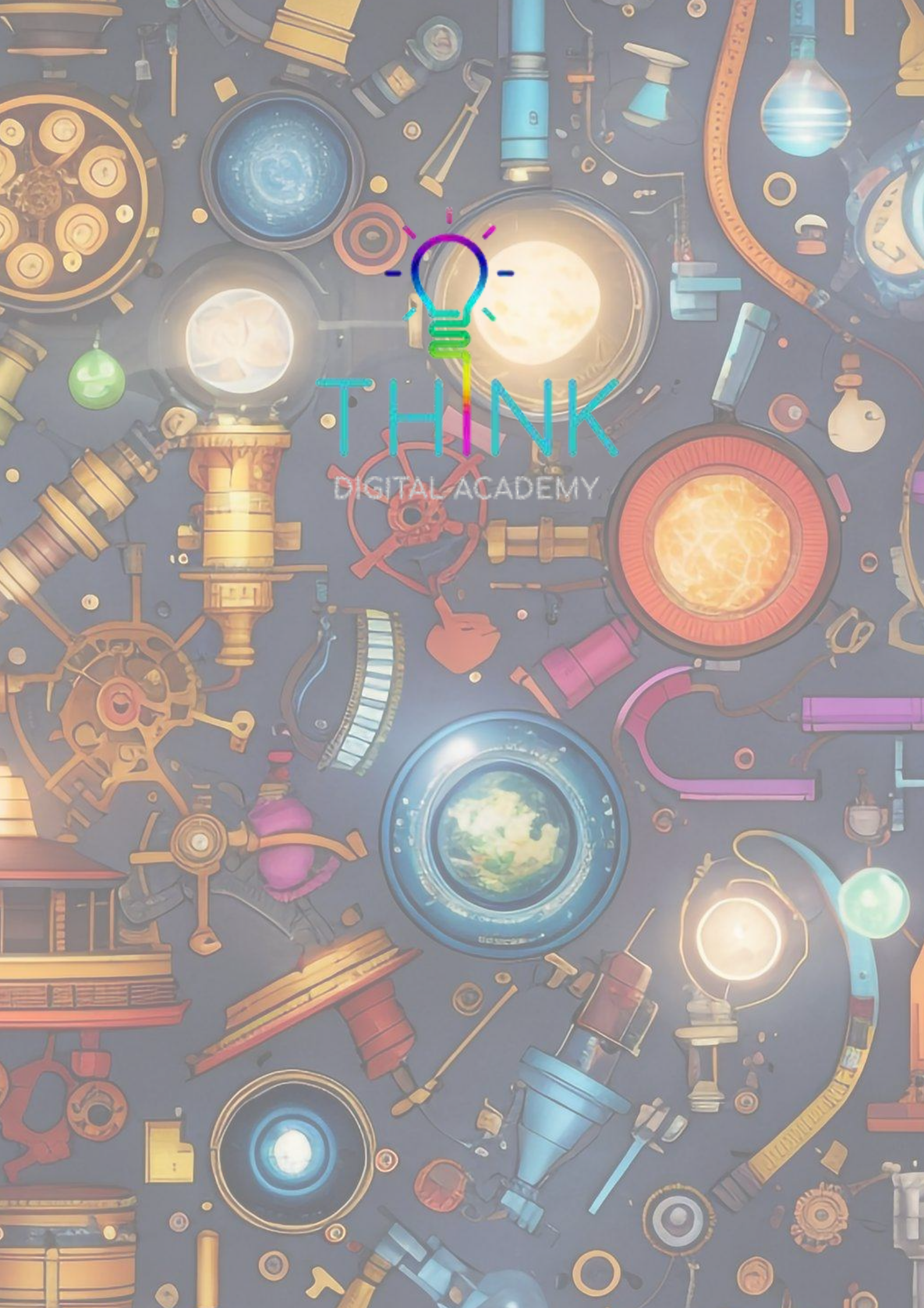
Wat ontbreek? Die bloed van hemofilielyers bevat nie 'n noodsaaklike bloedstollingsproteïen genaamd faktor VIII nie.

Skaars. Slegs een uit elke 10 000 mense ly aan hemofilie. Dit is gewoonlik oorerflik, wat beteken dit kan in 'n familie van een geslag na 'n ander oorgedra word.

Belangrike liters. Die meeste mense glo dat die brein of hart die belangrikste orgaan is. Vir Johnny is dit die vyf tot ses liter bloed wat deurlopend deur jou liggaam sirkuleer. Bloed vervoer suurstof na jou brein en voedingstowwe wat uit die kos wat jy geëet het, na jou hele liggaam.

THINK

DIGITAL ACADEMY